

TONG YULDUZI

Gazeta 1929-yil 1-avgustdan chiqib boshlagan

O'zbekiston Respublikasi bolalar va o'smirlar gazetasi

ISSN - 2010-6092

KIM BILIMDON, KIM ZUKKO?

o. ORIPOV olgan suratlar

Kim bilimdon, kim zukko ekanligini yaqinda umumta'lim maktablarida bo'lib o'tgan «Bilimlar bellashuvi» aniqlab berdi. G'oliblarga bellashuvning navbatdagi bosqichida ham omad yor bo'lsin!

ALDAY.RU

2-bet

INTILUVCHAN QIZALOQ

Dildora Mahmudova Toshkent shahar, Hamza tumanidagi 244-maktabning 6-sinfida tahsil oladi. Adabiyotga mehri baland, she'rlar mashq qiladi. Maktabdagi tadbirlarda faol ishtirok etadi. Barcha fanlardan a'lo baholarga o'qiydi, hatto matematika fanidan bo'lib o'tgan olimpiadada 1-o'rin sohibi bo'ldi. Serg'ayrat, tinib-tinchimas bu qizaloq to'quvchilikka ham qiziqadi. Munchoqlardan turli buyumlar yasashni o'rganib olgan. Ingliz tili to'garagiga qatnash Dildoraning eng sevimli mashg'uloti. Hatto bu tilda she'rlar ham yozdi. Kelajakda adabiyotshunos bo'lishni maqsad qilgan Dildoraga, orzularing ushalsin, deymiz.

YOSH AVLOD – KELAJAK POYDEVORI

Bugun yurtimizda yosh avlod hamoloti yo'qida qator ibratli ishlar amalga oshirilmoqda. Birgina ta'lim sohasida olib borilayotgan islohotlar, bolalar sportiga qaratilayotgan e'tibor, buning natijasida farzandlarimiz qo'lga kiritayotgan yutuqlar qalbimizga faxr-iftixor tuyg'ularini jo etadi. O'zbekiston Respublikasi Oliy Majlisi Qonunchilik palatasi deputati Olimjon O'SAROV bilan shu xususda, aniqrog'i, yurtimiz ertasi bo'lgan yoshlarning ta'lim olishi, o'z iqtidorini to'la namoyon etishi yo'qida yaratilayotgan huquqiy asoslar yuzasidan suhbatlashdik.

– Olimjon aka, suhbatimiz avvalida o'quvchilarga huquq va erkinlik so'zlarining ma'nosi haqida ma'lumot bersangiz.

– Huquq va erkinlik tushunchalari mazmunan juda keng qamrovlidir. Masalan, fanda huquq tushunchasi tor va keng ma'noda talqin qilinadi. Tor ma'nodagisi faqatgina davlat tomonidan joriy qilingan huquqlar bo'lsa, keng ma'noda u erkinlik va adolat mezonini bilan tenglashtiriladi.

O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasining VII bobi «Shaxsiy huquq va erkinliklar», VIII bobi «Siyosiy huquqlar» hamda IX bob «Iqtisodiy va ijtimoiy huquqlar» deb nomlanganini, o'ylaymanki, ziyarak bolajonlarimiz yaxshi bilishadi.

Erkinlik esa odamlarning o'z istagi bilan ish tutishidir. Ammo buni o'zboshimchalik bilan aralashtirib yubormaslik lozim. Shu bois, erkinlik jamiyatdagi boshboshdoqlikni emas, ko'proq tartibni ifodalaydi.

Konstitutsiyamizning «Inson huquqlari va erkinliklarining kafolatlari» deb nomlangan X bob 43-moddasida «Davlat fuqarolarning Konstitutsiya va qonunlarda mustahkamlangan huquqlari va erkinliklarini ta'minlaydi», deya qayd etilgan. Bolalar qancha ko'p bilim olsa, shuncha erkin bo'lishini bilishlari zarur. Chunki bilim yaxshi va yomoni aql bilan farqlash imkonini beradi.

– «Bola huquqlari to'g'risida»gi konvensiya va ushbu xalqaro hujjatning ahamiyati xususida to'xtalib o'tsangiz.

– Mazkur xalqaro hujjat haqida gapirishdan avval, «konvensiya» tushunchasining mazmun-mohiyati haqida qisqacha to'xtalib o'tmoqchiman. Ushbu so'z lotin tilidagi «conventio» so'zidan olingan bo'lib, «kelishuv», «bitim» ma'nolarini anglatadi. U xalqaro shartnomalarning bir turi hisoblanadi va ma'lum soha bo'yicha ixtisoslashgan xalqaro tashkilotlar tomonidan qabul qilinadi. Shu bois, davlatlarning o'zaro huquq va majburiyatlarini belgilashga xizmat qiladi.

XX asr fan-texnika rivojlangan davr sifatida e'tirof etiladi. Ammo shu davrda ikkita jahon urushi hamda insoniyat oldidagi turli ijtimoiy, iqtisodiy qiyinchiliklardan, ayniqsa, bolalar ko'p aziyat chekdi. Bu esa ularning huquqlarini himoya qilish borasidagi ishlarni yangi bosqichga olib chiqishga turki bo'ldi. Natijada, BMT Bosh Assambleyasi tomonidan 1989-yil 20-noyabrda bolalar huquqi to'g'risidagi xalqaro huquq normalari kuchiga ega bo'lgan hamda kelajakka qaratilgan eng to'la va birinchi hujjat – Bola huquqlari to'g'risidagi konvensiya qabul qilindi.

Konvensiyaga ko'ra, bola o'zining kamol topishida o'zi faol ishtirok etish, o'z fikrini bayon qilish huquqiga ega, bu esa uning hayotiga oid masalalarni hal etishda hisobga olinishini ta'minlaydi. Bolalarni kamsitmaslik – Konvensiyaning muhim tamoyillaridan hisoblanadi.

– Mamlakatimizda farzandlarimizning huquq va erkinliklarini himoya qilish bo'yicha qanday qonuniy asoslar yaratilgan?

– O'zbek xalqi azaldan bolajon xalq sifatida e'tirof etiladi. Zero, «Kichiklarga izzatda, kattalarga hurmatda bo'lib», degan maqol ham o'z-o'zidan paydo bo'lmagan. Yurtboshimiz rahnamoligida Istiqlol yillarida yosh avlodning har tomonlama yetuk bo'lib kamol topishiga qaratilgan keng ko'lamli islohotlar amalga oshirilmoqda. Jumladan, yoshlarning bilim olishi, jamiyatda o'z o'rini topish uchun zarur bo'lgan huquqiy asoslar mustahkamlanmoqda.

Bosh Qomusimizning har bir moddasi zahirida yoshlar manfaatlarini mujassam. Xususan, ta'lim-tarbiya, sog'liqni saqlash sohasiga oid moddalarni alohida e'tirof etish joiz. Jumladan, Konstitutsiyamizning 41-moddasida har kim bilim olish huquqiga egaligi, 45-moddasida esa voyaga yetmaganlarning huquqlari davlat himoyasida ekanligi qat'iy belgilab qo'yilgan. E'tirof etish joizki, mazkur moddalar nafaqat huquqiy nuqtayi nazardan, balki ma'naviy jihatdan ham xalqimizga xos bo'lgan farzand tarbiyasiga yondashuvni ifodalaydi.

Mustaqillikning ilk yillaridanoq «O'zbekiston Respublikasida yoshlarga oid davlat siyosatining asoslari to'g'risida»gi Qonun qabul qilindi. Shuningdek, davlatimiz rahbarining 1993-yil 4-martdagi Farmoniga muvofiq ta'sis etilgan ilk orden «Sog'lom avlod uchun» deb nomlandi.

Xabaringiz bor, 2012-yil 11-dekabr sanasida O'zbekiston Respublikasi Prezidentining «Chet tillarni o'rganish tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida»gi Qarori e'lon qilindi. Mazkur qaror, albatta, ta'lim sohasini yanada takomillashtirish, chet tillarini o'qitish tizimini sifat jihatdan yangilashga xizmat qiladi. Shu nuqtayi nazardan ushbu qaror mamlakatda O'zbekiston Respublikasining «Ta'lim to'g'risida»gi Qonuni hamda Kadrlar tayyorlash milliy dasturini amalga oshirish doirasida chet tillarga o'qitishning kompleks tizimi, ya'ni uyg'un kamol topgan, o'qimishli, zamonaviy fikrlovchi yosh avlodni shakllantirishga xizmat qilmoqda, deb to'la ishonch bilan aytilish mumkin.

– Mazmunli suhbatangiz uchun rahmat.

Sa'dullo TURSINOV suhbatlashdi

KIM BILIMDON,

Respublikamiz bo'ylab o'tkazilgan «Bilimlar bellashuvi»ning ikkinchi bosqichida ishtirok etgan 300 ming nafar o'quvchi orasida sizning ham qay bir maktabdoshingiz, sinfdoshingiz maktabingiz sharafini munosib himoya qilgan bo'lsa, ajab emas. G'oliblikni qo'lga kiritgan ana shunday bilimdon tengdoshlaringizdan ayrimlari bilan sizni yaqindan tanishtirish maqsadida poytaxtimizdagi 13-maktab sari yo'l oldik.

Ushbu bilim dargohining 6-«V» sinf o'quvchisi Sohiba SHOALIMOVA «Bilimlar bellashuvi»da matematika fanidan 1-o'rinni qo'lga kiritdi.

– Ikki yildan buyon bellashuvda ishtirok etib, 3-o'rinni egallagan bo'lsamda, bu yil, albatta, yuqori o'ringa chiqishni maqsad qilgandim. Ustozlarim Abdumalik aka Sultonov va Aqida opa Zaynutdinova qo'shimcha mashg'ulotlar o'tishdi. Men ham matematikadek biroz murakkab, ammo sevimli fanimni o'rganishdan erinmadim. Hozirda shahar bosqichiga qizg'in tayyorgarlik ko'rmuqdaman.

Sohiba qizga omad tilab, Chilonzor tumanidagi 179-maktabga bordik. Bu maskanda ham ustozlari ishonchini oqlab, maktabdoshlariga namuna bo'layotgan ikki nafar g'olib o'quvchisi bor ekan. Ulardan biri 8-«A» sinf o'quvchisi Otabek Mustafuqulov bellashuvda kimyo fani bo'yicha o'z bilimini sinovdan o'tkazib, 2-o'ringa sazovor bo'libdi.

– Ota-onam xohishi va talablari bilan men maktabda hamisha a'lo baholarga o'qishga, bo'sh vaqtimda esa xorijiy tillarni puxta o'rganish-u sport bilan shug'ullanishga harakat qilaman. Kimyo an-

chayin murakkab fan bo'lsa-da, sportning kurash turi bilan shug'ullanish orqali bu fanni chuqurroq o'rganishga o'zimdagi kuch topa olyapman. Ammo fan olami shunchalik kengki, hali puxta o'zlashtirmagan mavzularim juda ko'p. Shunday bo'lsa-da, bellashuvning shahar bosqichida munosib ishtirok etish umidim bor. O'tgan yili «Umid nihollari» musobaqasining tuman bosqichida kurash bo'yicha 1-o'rinni qo'lga kiritgan edim. Ustozim Umida opa Xalilxo jayeva va ota-onam uqtirganlaridek, intiluvchan va har sohada faol bo'lishni istayman...

Otabekning sinfdoshi Doniyor Yo'ldoshev esa matematika fanidan o'z bilimini sinovdan o'tkazib, 3-o'rinni egallagan uchun yanada ko'proq o'qishi, bilimlarini boyitishi lozimligini aytib o'tdi.

Siz-chi, aziz o'quvchim, saralar ichidan saralangan tengdoshlaringizga havas qilayotgandirsiz? Biz esa sizga oddiygina haqiqatni eslatib o'tmoqchimiz: unutmang, havas niyatga, yaxshi niyatlar maqsadga aylanadi. Maqsadi borlar yuqori marralarga intilib yashaydi.

Naima KARIMOVA, Toshkent bank kolleji o'qituvchisi

KIM ZUKKO?

Sevimli gazetam sahifalarida tengdoshlarimning o'z ta'lim maskantlari haqida faxrlanib yozganlarini o'qib, havas qilaman. Men ham jonajon litseyim va uning o'quvchilari haqida hikoya qilgim keldi.

HAYOTIY SHIORIMIZ

Toshkent davlat yuridik universiteti qoshidagi akademik litseyimizda puxta bilim olishimiz, sport bilan muntazam shug'ullanib, sog'lom voyaga yetishimiz uchun barcha sharoitlar yaratilgan. Tennis, voleybol, basketbol kabi bir necha sport to'garaklari ixtiyorimizda. Oramizda sportda yuqori natijalarga erishgan o'quvchilar ham talaygina. Muay tay bo'yicha o'tkazilgan O'zbekiston kubogi musobaqalarida oltin medalga sazovor bo'lgan Temur Hamroyev shular jumlasidandir. Bizni har qanday sohada ilg'or va faol bo'lishga chorlovchi litseyimiz direktori Shohnazar aka Boboqulov va barcha ustozlarimizning ishonchlarini oqlash maqsadida tengdoshlarim turli ko'rik-

tanovllarda ham yuqori o'rinlarni qo'lga kiritishmoqda. O'tgan yili «Obod turmush yili» munosabati bilan litsey o'quvchilari o'rtasida o'tkazilgan anjumanda Xudoyor Mamadaliyev 1-o'ringa munosib ko'rildi. Dugonamiz Maftuna Taylanova esa Zulfiya nomidagi Davlat mukofotiga nomzod. Shu tariqa biz o'quvchilar litseyimiz nomi, mavqeini oshirib, ustozlarimiz,

ota-onalarimiz mehnatini oqlashni istaymiz. Intiluvchanlik, faollik bilim dargohimizda biz uchun yaratilgan sharoitlardan unumli foydalanib tahsil olayotgan har bir tengdoshimning hayotiy shioriga aylangan. Zero, bu xislatlar bizni kelajakda kamolotga, baxt-u iqbolga yetkazsa, ne ajab?!

Sevara XUSHVAQTOVA, litseyning 3-bosqich o'quvchisi

Bir kuni Madina ismli dugonam «Baxt nima, sen o'zingni baxtli inson deb bilasanmi?» deya meni savolga tutdi. Dabdurdustdan berilgan bu savolga qanday javob berishni bilolmay, o'ylanib qoldim.

BAXT NIMA?

Uyda ham bu savol xayolimdan ketmadi. Dugonamning savoliga uni

hayratda qoldiradigan javobni berishim kerak, bu haqda oyim nima derkanlar, degan o'yda hovliga chiqdim. Hovlida dimog'imga juda yoqimli hid urildi. Bu onajonim tandirning otash bag'ridan uzib olayotgan shirmoy kulchalarning xushbo'y isi edi. Onamning yonlariga borib, baxt nima, deb so'radim. Ular hech nima demay, mayin jilmayib, peshanamdan o'pib qo'ydi va o'z ishlarini davom ettiraverdilar.

Men esa negadir ich-ichimdan sevinib ketdim.

Kechki ovqat payti dasturxon atrofida oila a'zolarimiz bilan jamuljam bo'ldik. Onam mendan, qizim, savolingga javob topdingmi, deb so'radilar. Men bosh chayqadim. Dadam ham gap nimada ekanligini bilganlar chog'i, menga mehr bilan qarab, kulimsirab qo'ydilar.

Tunda allamahalgacha uxlo olmay, xayol surdim. Bir payt yonimga onam kirib:

– Qizim, vaqt allamahal bo'ldi, ertalab o'qishga borasan, uxlay qol, – deya yana peshanamdan o'pib, chiqib ketdilar. Peshanamda onam lablarining qaynoq taftini his qilib, qalbim sevinchga to'ldi: chunki dugonamning savoliga javob topgan edim...

Baxt bu – ota-onamizning bizga bo'lgan cheksiz mehr-muhabbati, tani-jonimizning sog'ligi, yaqin do'st, dugonalarimizning borligi, tinch, osoyishta hayot kechirayotganimiz ekanligini angladim.

Dilfuza ERGASHALIYEVA, Farg'ona viloyati, Beshariq xizmat ko'rsatish va pedagogika kolleji o'quvchisi

Dunyodagi bolalar orasidan ertaklarni xush ko'rmaydigan, ularni butun vujudi bilan o'qimaydigan, tinglamaydigan, ajoyib fazilatli ertak qahramonlaridan ibrat olishga intilmaydiganlarini topish qiyin bo'lsa kerak. «Zumrad va Qimmat», «Ur to'gmoq», «Susambil», «Oltin tarvuz», «Cho'loq laylak» kabi o'zbek xalq ertaklarini maroq bilan o'qiyimiz, multfilmlarini seviz tomosha qilamiz. Ular bizga oqdan qorani, yaxshidan yomonni farqlashni o'rgatadi. Ertakdagi har bir voqea bizni fikrlashga, mulohaza yuritishga undaydi. «Oyul bilan Baxtiyor» ertak-dostonidagi Oyulning odobi-yu atlas libosi, ipak durrachasi-yu mayda qilib o'rigan

sochlari qizaloqlarda havas uyg'otadi. O'zbek xalq ertaklariga bo'lgan qiziqishimizni yanada oshiradi. Ertak o'qib, beixtiyor uning olamida sayohat qilamiz. Ijoiy qahramonning qiyinchiliklar bilan bo'lsa-da, ertak yakunida murodu maqsadlariga erishishni hayajon bilan kutamiz. Bu jarayonlar esa murg'ak qalblarimizga sabr-toqat, bardosh kabi fazilatlarini singdiradi. Shunday ekan, bo'sh vaqlarimizda ko'proq ertak o'qiylik. Ular bizni ezgulikka yetaklaydi.

Sitora NAPASOVA, Navoiy viloyati, Zarafshon shahridagi 12-umumta'lim maktabining 6-A sinf o'quvchisi

BU OLAMGA G'UBOR TUSHMASIN...

Bolalik! U inson hayotining eng go'zal davri. U haqda so'z ketganda, jajjigina, shirintoy ukajonlarimiz ko'z oldimizga keladi. Bolalarni ko'rganda, dard, hasrat unutiladi, yuragingiz ezgu hislarga oshno bo'ladi. Buyuk yozuvchi Chingiz Aytmatov yozganidek, «Bolalik nafaqat quvnoq davr, bolalik inson shaxsi shakllanishining ilk davri hamdir». Umrimiz bahori deya e'tirof etiladigan bu olamga g'ubor tushmasin...

Lekin, ba'zida bu yozilmagan qoidaning buzilayotganiga guvoh bo'lamiz.

Yaqinda tumanimiz markazidagi suratxonaga yo'lim tushdi. Ichkarida taxminan oltinchi-yettinchi sinf o'quvchilari

bo'lgan ikki bola e'tiborimni tortdi.

– Dadajonim sovg'a qilgan telefonga eng «xit» qo'shiqlarni yozib olaman, – dedi ulardan biri sherigiga qo'l telefonini ko'z ko'zlab.

– O'mading bor-da, sotkang internetga ham kiradimi? – so'radi ikkinchi bolakay telefonga havas bilan boqib.

– Bo'lmasam-chi, internetga kirmasa, olarmidim?

– Bu yerda ham qo'shiq tashlasharmikan?

– Dadam, qalovini topsang, qor ham yonadi, deyдилar...

O'n bir, o'n ikki yoshlardagi bu bolalarning gap-so'zlarini meni taajjubga soldi.

Shu payt suratga tushish

uchun kelgan bir kishi ularning maqsadini anglab, savolga tutdi:

– Ha, bolalar, qo'shiq eshitamiz, debsizlar-da. O'zi qaysi xonandalarni tinglaysizlar?

– Bizga farqi yo'q, amaki.

– O'qishlar qalay, karrani bilasizlarmi? Xo'sh, sakkiz karra sakkiz necha bo'ladi?

Telefonli «boyvachcha»ning dami ichiga tushib ketdi. O'rto'g'i bosh qashiy-qashiy «ellik olti» deya javob berdi. Amakining qoshlari chimirilib ketdi. Axir karra jadvalni boshlang'ich sinflarda yodlatishadi-ku!..

Ba'zan dars paytida ko'chako'yda to'planib olib, oldiqochdi so'zlar tizmasidagina iborat bo'lgan «qo'shiq»larni

tinglab, qimmatli vaqlarini bekor o'tkazayotgan o'quvchilarni ko'rib, meni bir savol qiynaydi: farzandiga qimmatbaho telefon olib bergan ota-ona uning qayerda, nimalar qilib yurgani bilan nahot qiziqmasa?..

Ota-onalar! Biz farzandlar uchun ezgulikka boshlovchi yo'lbo'shchi, eng yaqin sirdosh, dildosh, yaxshilikni ko'rsatadigan ko'zgu bo'ling! Zero, bolalikning beg'ubor olamida faqat baxtga, quvonchga, mehrga, bilimga joy bo'lsin!

Zilola G'AYBULLAYEVA, Navoiy viloyati, Xatirchi tibbiyot kollejining 1-bosqich o'quvchisi

BOLALIK SALTANATIDA YASHAYDI

*Toshkent viloyatining Do'rmon qishlog'idagi fayzli, shinam xonadonlardan biri. Jamalak sochli, ushqoqina qizaloq bor ovozda qo'shiq kuylab, hovli supuryapti:
Dugonalar, bormisiz, omonmisiz...*

Shu tobda ko'cha darvozasi ochilib, oila sohibi kirib keladi.

– Radioning ovozini biroz pasaytirib qo'ygin, qizim, yetti mahallaga eshitilyapti.

– Dadajon, bu radio emas, men kuylayapman, – deydi qizaloq ich-ichidan quvonib. Quvonmay bo'ladimi, dadasi u aytgan qo'shiqni radiodan taralayapti deb o'ylabdi-ku, axir. Demak, juda yaxshi kuylabdi-da...

– Ha, sen kuylayotganingni bilib turib aytayapman, pastroq ovozda, o'zing uchun xirgoyi qilgin, qizim...

Bu suhbatning bo'lib o'tganiga ham ancha yillar bo'ldi. Bolaligidanoq san'atga mehr qo'ygan, Saodat Qobulova, Komuna Ismoilova, Botir Zokirov singari elimiz ardog'idagi taniqli san'atkorlar ijro etgan qo'shiqlarni, shuningdek, hind kinofilmlaridagi qo'shiqlarni zavq bilan, maroq bilan kuylab yuradigan ana shu patila sochli qizaloq – Dilbar opa Abdulazizovaning o'zi ham bugungi

kunda xalqimizning sevimli san'atkori. Uzoq yillardan buyon Respublika yosh tomoshabinlar teatrida bolajonlarga quvonch ulashib kelyapti...

Poytaxtimizdagi 211-maktabda o'tadigan tadbirlarga qo'shiq va raqslari bilan fayz kiritadigan Dilbarxon maktabni tamomlagach, hujjatlarini hech ikkilanmay, Toshkent teatr va rassomlik institutiga topshirdi. Imtihonlardan muvaffaqiyatli o'tib, bir olam orzu-umidlar ila ustozlari Rahim aka Sayfut-

qozondi, taniqli rejissorlar e'tiboriga tushdi.

Hayotning siylovlari ham, sinovlari ham ko'p ekan. Onasining vafoti ilk muvaffaqiyatlaridan ruhlanib, zo'r g'ayrat va shijoat bilan O'zbek davlat drama teatrida faoliyat ko'rsatayotgan Dilbarxonning qaddini bukib qo'ydi. Teatrdan ketib, uka va singillariga bosh bo'ldi.

1973-yili yaqin dugonasining maslahati bilan Yosh tomoshabinlar teatrida ish boshladi. O'zbekiston xalq artistlari Manzura Hamidova, Muhabbat Yo'ldosheva, Vohid Qodirov, Obid Tolipov, O'zbekistonda xizmat ko'rsatgan artist Tamara Hamdamova singari ustozlaridan sahna sirlarini o'rgandi. Ulardek o'z kasbiga fidoyi, sahnani muqaddas biladigan, qadrlaydigan san'atkor bo'lishga intildi.

Uning birinchi – «Qizil qalpoqcha» spektaklidagi Tulki roli ijodiga keng yo'l ochib berdi. O'z ustida ishlab, tinimsiz izlanib, juda ko'plab obrazlar yaratdi. «To'rt egizak»da Er-

dinovdan saboq ola boshladi. Talabalik yillaridanoq ko'plab spektakllarda rollar ijro etdi. Platon Krechet spektaklida Platonning onasi Mariya Tarasovna, Nozim Hikmat asari asosidagi «Xokisor» spektaklida ko'r bolaning onasi rolini ijro etib, tomoshabinlar mehrini

takchi kampir, «Qo'ng'iroqli yolg'onchi»da Uloqcha, «Qovoqvoy va Chanoqvoy»da G'ujumoy, «Sehri soy»da Yalmog'iz kampir, «Buratino»da Malvina, eh-he, sanayversak, adog'i ko'rinmaydi. Dilbar opa uchun ularning barchasi birdek ardoqli, ona uchun farzandlari birdek suykli bo'lgani kabi.

Dilbar opaning yana bir ajoyib fazilati bor: u aslo rol tanlamaydi. Qaysi rolni topshi-

shimga qarshilik qilgan dadam ham keyinchalik teatr sahnasida, telekran orqali rollar ijro etganimga, «Mening qizim rol o'ynayapti», deya faxrlanib yurardilar. Chunki adabiyotni, san'atni chin dildan sevadigan, qadrlaydigan qalbi toza inson edilar, aslida. Yodimda bor, do'stlari uyimizga mehmonga kelishsa, meni chaqirib, G'afur G'ulomning «Sen yetim emassan» she'rini qayta-qayta o'qitardilar. O'zlari esa ko'zlarida yosh bilan tinglardilar. Bolaligimda bu ko'z yoshlarning sababini anglolmasdim. Yoshim biroz ulg'aygach, yetimlikda o'sgan dadamning iztiroblarini tushundim.

Ota-onamning oq fohihalari, ustozlarim o'giti, mashahatlari bilan, mana qirq yildirki, shu tabarruk dargohda mehnat qilib kelyapman...

Nafaqat bolajonlar, balki kattalarning ham sevimli aktyori Dilbar opa Abdulazizovaning ko'p yillik samarali mehnatlari munosib taqdirlandi. 2000-yilda «O'zbekistonda xizmat ko'rsatgan artist», o'tgan 2013-yilda esa «O'zbekiston xalq artisti» degan yuksak unvonga sazovor bo'ldi.

Mehnati, iste'dodi, san'ati tufayli saodatga erishgan Dilbar opani jajji tomoshabinlar nomidan muborakbod etamiz. Yana uzoq yillar bolalik saltanatida kichkin-toylarga olam-olam zavq ulashib yurishlariga tilak-doshmiz.

Feruza JALILOVA

Sehri olam

UMRNING BEG'UBOR FASLI

Farzandini bog'chadan olish uchun kelgan ona bolakayning bog'cha opasi bilan quchoqlashib xayrlashganini ko'rib, qiziqsinib so'radi:

– Yodgor, bog'chaga kelganiga ikki kungina bo'ldi-ku, bog'cha opang bilan darrov chiqishib olibsanmi?

– Ha, oyijon, chunki ular juda yaxshi ekanlar. Bilasizmi, bizga qa-n-cha ertak aytib berdilar, mana shuncha (bolakay panjalarini yozib, zavq bilan gapirardi), ular sizdan ham ko'p ertak bilarkanlar.

– Nega endi, men ham juda ko'p ertak bilaman. Endi har kuni uxlashingdan avval senga ertak aytib beraman.

Bolakayning chehrasi yorishdi. Uning quvonch va hayrat to'la ko'zlaridan taralgan nur olamga yoyilgandek bo'ldi...

Bolalik! Inson umrining bu faslida dunyodagi jamiki narsalar beg'ubor, sof va musaffo bo'ladi. Beg'uborlik bu fashning gul g'unchalarida, yoqimli sabolarida, tiniq buloq suvlarida o'z aksini topadi. Beg'uborlik samimiylikka singil bo'ladi.

Bolalik! Bu so'z jajjilarning sho'x-shodon

kulgilaridek, shalolaning mayin jildirashidek, bulbullarning xonishidek yoqimli eshitiladi quloqqa. Bu olamda yomonliklarga o'rin yo'q. Aksincha, eng ajoyib tuyg'ularga oshno bo'lamiz.

Bolalik shunday bir niholki, u ishonch va samimiyatdan quvvat olib, azim daraxtga aylanadi. Bolalik shunday bir to'liqinki, sho'xlik va shaddodlik unda namoyon. Bolalik shunday bir qushki, uzoq-uzoqlarga ucha oladi, ertak-namo g'aroyib olamni ko'ra oladi. Bolalik shunday bir dunyoki, ostonasi qayg'uni yo'latmagan darvoza.

Ba'zilar aytadi: «Hali ham bolasan». Aytinch, bola bo'lishning nimasi yomon?! Bolalarcha fikrlash, dunyoqarash, har bir so'zidan samimiylik ufurib turishi hammaning qo'ldan kelavermaydi.

Aziz ukajonlar, shirintoy singiljonlar! Men Sizlarni yaxshi ko'raman. Sizning sehri olamingizda yashab, siz haqingizda yozgim keladi.

Malikabonu TOLLIBOYEVA

Sevimli gazetamizdagi «Iqtidorli tengdoshing» rukni orqali bizga tanishtirilayotgan iste'dodli o'g'il-qizlar haqida o'qib, sizning ham havasingiz kelayotgan bo'lsa kerak-a, dugonajonlar?

MADINANING BO'SH VAQTI YO'Q

Toshkent shahar, Hamza tumanidagi 282-maktabning 5-sinfida tahsil olayotgan Madina RUSTAMOVANing ham tengdoshlarimizga ibrat qilgudek jihatlari talaygina. Shuning uchun u haqida yozgim keldi.

Adabiyotga, she'riyatga juda qiziqadigan bu dugonamiz 2013-yil Toshkent shahar Xalq ta'limi Bosh boshqarmasi metodika markazi tomonidan o'tkazilgan «Jaholatga qarshimiz» nomli she'rxonlik kechasida ham, «Iste'dod va iqtidor uchqunlari» ko'riktanlovida ham faxrli 1-o'rinni qo'lga kiritdi. Uning she'rleri sevimli gazetamizda chop etilgan. Madinaning she'riyatga bo'lgan qiziqishini o'z vaqtida ilg'ab, unga to'g'ri yo'nalish bergan birinchi ustoz O'g'iloy opa Mavlonova bugun o'quvchisining yutuqlaridan mamnun,

shogirdining she'rilarini gazeta sahifalarida o'qib, faxrlanadi. Bo'sh vaqtlarida to'qish va rasm chizish bilan shug'ullanadigan Madinaning hayotdagi shiori vaqtni qadrlab yashashdir. Uning kun tartibida o'zi a'zo bo'lgan to'garaklari jadvali bor. Ingliz tili, suzish mashg'ulotlariga qatnashayotgan dugonamiz shuncha yumushga qanday ulgurur ekan-a, deysizmi? Buning uchun doimo harakatda bo'lish, kun tartibiga rioya qilish va barcha vazifalarni rejalashtirish lozim. Oddiygina shu qoidalarga amal qilsak, biz ham ota-onamiz-u ustozlarimizga munosib bo'la olamiz!

Barno MAMAJONOVA,
poytaxtimizdagi 59-DIUMning
5-«B» sinf o'quvchisi

SAODATLI SAODAT

Mazkur rukn ostida sizlarga tanishtirmoqchi bo'lgan faol o'quvchilarimizdan biri Saodat ZULHAYDAROVANing yoshi 13 da.

U Toshkent shahar, Chilonzor tumanidagi 232-umumta'lim maktabining 7-«A» sinfida a'lo baholarga o'qish bilan birga, jamoat ishlarida ham faol qatnashadi. Ko'p kitob o'qiydi, o'zi ham ijod bilan shug'ullanadi.

Maktabda «Kamalak» bolalar tashkilotining sardori ham. «O'quv maskanida o'tkaziladigan adabiy kechalar, tadbirlarning eng faol ishtirokchisi kim?» deya savol bersangiz, bir ovozdan uning nomini atashadi – Saodat! O'qituvchilar unga maktabning eng yaxshi jamoatchi o'quvchisi, deya ta'rif berishadi.

Iqtidorli tengdoshingiz maktabda bo'lib o'tgan «Bilimlar bellashuvi»da geografiya fanidan g'oliblikni qo'lga kiritdi.

– Biz yosh avlod uchun yaratilgan shart-sharoitlar, imkoniyatlar nihoyatda katta. Undan to'g'ri foydalanishimiz, vaqtimizni zo'ye ketkazmay, o'qib-izlanishimiz, kelajak sari dadil qadam tashlashimiz lozim. Vatanimiz, xalqimiz bizga ishonar ekan, bu ishonchni oqlashimiz kerak, – deydi Saodat.

Biz esa bunday iqtidorli tengdoshlaringiz safi yanada kengayaversin, deya niyat qildik.

D. HOTAMOVA

Siz suratlarda ko'rib turgan bu o'quvchilar Yunusobod tumanidagi 87-maxsus maktabda tahsil olishadi. Garchi ularning imkoniyati cheklangan bo'lsa-da, jamiyatda o'z o'rinlarini topishga harakat qilishmoqda.

QUNT BILAN O'RGAN HUNAR...

– Ta'lim muassasamizda 184 nafar o'quvchi tahsil oladi, – deydi maktab direktori Gulira'no Azimova. – Har bir sinfda 7–8 nafar o'quvchi o'qiydi. Ularning aqliy, jismoniy o'zlashtirishiga qarab darslar belgilanadi va o'qituvchilar har bir bola bilan alohida shug'ullanishadi. Dars soatlariga mehnat ta'limi fani ko'proq kiritilgan. Sababi, imkoniyati cheklangan bolalarning kelajakda biror hunar egasi qilib tarbiyalashni oldimizga maqsad qilib qo'yganmiz. Bolajonlarning qo'l mehnati bilan shug'ullanishlari uchun asbob-uskunalar, tikuv mashinalari bilan to'liq ta'minlangan ustaxonalar, tikuv xonalari mavjud. Bunday shart-sharoitlariga o'quvchilarimiz ham munosib javob qaytarishyapti. Yurtimizda o'tkaziladigan maxsus maktablar, internatlararo parolimpiya musobaqalarida faxrli o'rinlarni egallab, diplom va medallar bilan taqdirlanishyapti. Bilim maskanidagi faoliyat ko'rsatayotgan to'garaklarimiz bolalarning bo'sh vaqtlarini chog' o'tkazishlariga xizmat qilmoqda.

Gulira'no opadan o'quvchi-

larning tarra o'simligi xomashyosidan buyumlar yasashni o'rganishayotgani haqida eshitib, «Mohir hunarmand» loyihasi rahbari Sherzod Isломovga yuzlandik:

– Maqsadimiz, ijtimoiy yordamga muhtoj oila farzandlariga, imkoniyati cheklangan bolalarga kelgusida asqotadigan biror hunar o'rgatishdan iborat. Har bir bolaning o'ziga yarasha ichki iqtidori, qobiliyati bo'ladi. Shundan kelib chiqib, ularga eng oddiy, soddta tayyorlanadigan buyumlardan tortib, ro'zg'or uchun kerakli bo'lgan buyumlarni yasashgacha o'rgatishni niyat qilganmiz. Shu tariqa ularning imkoniyatlarini yuzga chiqaramiz.

Yaqinda imkoniyati cheklangan hunarmand bolalarning ko'rgazmasi bo'lib o'tdi. Unda har bir o'quvchi o'zi yasagan buyumlar bilan ishtirok etib, qator tashkilotlarning

esdalik sovg'alari bilan taqdirlanishdi. Biz kelajakda loyihamizga boshqa ustahunarmandlarni ham jalb qilib, o'quvchilarni yanada ko'proq hunar egallashlariga ko'maklashmoqchimiz.

O'quv xonalarida bolalarga hunar o'rgatayotgan Dmitriy Sorokinni suhbatga chorladik:

– To'garagimiz mashg'ulotlariga

qatnaydigan o'quvchilar soni avvaliga birmuncha kamroq edi. Ammo tengdoshlari yasagan buyumlarni ko'rgan boshqa o'quvchilar ham asta-sekin ular safiga qo'shila boshladi. Mana, ko'rib turganingizdek, bugun o'quvchilarimizning qo'llari anchagina kelishib qoldi.

– Men kelajakda tikuvchi bo'lishni orzu qilaman, – deydi 7-«B» sinf o'quvchisi Kamilla Daniilova. – To'garak rahbarimiz menda o'zimga ishonch uyg'otdi. Endilikda ko'proq ro'zg'orbo'p buyumlar tikib, bu hunarni boshqa qizlarga ham o'rgatmoqchiman. Kamillaning maktabdoshlari Alesya Demidenko, Igor Belobrov hamda Dmitriy Summanov ham uning fikrlariga qo'shilib, birlari mohir duradgor, boshqalari tikuvchi bo'lishga ahd qilishganini aytdi.

O'quvchilar bilan xayrlasharkanmiz, ularning maqsad sari intilishlariga bo'lgan ko'zlaridagi ishonch bizni quvontirdi.

Ozoda TURSUNBOYEVA.
Suratlar muallifi: **Zuhra NISHONOVA**

OPPOQ QOR

Har faolning o'z o'rn,
Ko'ri va ziynati bor.
Tilagimiz - qish faoli,
Ko'proq yog'sin oppoq qor.

Momiq qorga bolanib,
Qunab chana uchamiz.
Qorbo'ronlar yog'dirib,
Quvonchlarni quchamiz.

Qishni zuch ko'richimiz,
Bilinghi, sababi bor.
Qor ham qalbimiz kabi,
Oq, musaffo, bog'ubor.

Sevinch JUMANAZAROVA,
Toshkent shahar, Hamza tumanidagi
307-maktabning 4-«B» sinf o'quvchisi

DADAJON

Har bir bolakay uchun,
Dadasi zo'r dunyoda.
Lok mening dadajonim,
Barchasidan ziyoda.

Ular borki, betashvish,
Yashayapmiz baxtiyor.
Tilagim shu - dadamga
Sog'lik, omad bo'lsin yor!

Go'zal ABDURAHMONOVA

MAQTANCHOQ QUYON

Toshbaqa bilan Quyon,
Borishardi yonma-yon.
Qo'rqoq, maqtanchoq Quyon,
So'z boshlab qoldi shu on:
- Sen harchand urinsang-da,
Menday yugurolmaysan.
Ko'zlagan manzilingga,
Sira ulgurolmaysan.
- To'g'ri, - dedi Toshbaqa,
- Yugurasan ildamroq.

Lekin Kenguru sendan
O'n chandon chopar tezroq.
Toshbaqaning so'zidan
Quyon zo'r saboq oldi.
Yerga qarab, o'zidan
Juda uyaliq qoldi.
Quyon endi doimo,
Kamtarlilni ko'zlaydi.
Toshbaqaning so'zini
Eslab, keyin so'zlaydi...

Olimjon JAMOLOV,
Jizzax viloyati, Mirzacho'l tumanidagi
4-umumta'lim maktabi o'quvchisi

RAHMIDIL BOLA

(Hikoya)

Ashur ovchi o'midan erinibgina turdi-da, qo'lga endigina ishlangan qo'ng'irrang tulki terisini oldi va ovi baroridan kelganidan mamnun jilmaydi. Terini quyoshning nurida yozib ko'rdi-da, yerga qo'yib, qo'lini bir-biriga urib qoqdi.

- Hoy Omon, bor, jardagi qopqonlardan bir xabar olgin. Tag'in avvalgidek ko'ngilchanlik qilib yurma! Shundoq ham teri rejasi bajarilmas-ov!

Omon otasining fe'lini yaxshi biladi. Shuning uchun ortiqcha gap-so'z qilib, otasining jig'iga tegmadi. Chopqillab jardagi qopqonlardan xabar olishga ketdi.

Uning bir odati bor. Qachon qopqonlardan xabar olishga borsa, o'ljaga rahmi kelib, qo'yib yuboradi. Bu safar ham, ishqilib, biror jonivor sho'ri qurib, tuzoqqa tushmagan bo'lsin-da, deb borardi. U avval jarlik tepasidan qopqonlar qo'yilgan joyga nazar soldi. Qaradi-yu, hayratda qoldi. Kuchukka o'xshash, lekin tumshuqchasi biroz uzunchoq jonivor qopqon iskanjasidan old oyog'ini tortib ololmay, betinim g'ingshir edi. Jajjigina tulki bola qopqonga tushgan ekan.

Omon uning munchoqdek ko'zlariga biroz termilib turdi. Tulkichaning qopqon iskanjasidagi panjasidan qon sizib turardi. Lekin, shunga qaramay, u qo'rquvdan o'zini har yonga otib, tipirchilardi.

Ovchining o'g'li o'ylanib qoldi.

Atay bo'shatib yuborsa, otasi adabini beradi. Bo'shatmasa... Axiyri bir qarorga keldi. Tulkichani qo'yib yuboradigan bo'ldi. Otamga biror bahona to'qirman, ko'nglidan o'tkazdi u.

Omon qopqonga qo'l cho'zdi. Tulki bola battar bezovtalanib, tishlarini ko'rsatib irilladi. Omon uning panjasini bazo'r bo'shatdi. Bo'shatishga bo'shatdi-yu, xuddi otasi jar tepasidan kelayotganday, yuragi orqasiga tortib ketdi. Qopqondan bo'shalgan tulkicha munchoq ko'zlarini Omonga tika-tika, oqsoqlana-oqsoqlana undan uzoqlashdi. Omon ish ustida barmog'ini tulki bola jonholatda tishlab olganini sezmay qolgan ekan. Achishayotgan barmog'ini mahkam ushlab, uyi tomon yurdi.

Ashur ovchi uning yo'lga ko'z

tikib, tulki terisini tuzlab turgan edi.

- Bu safar ham quruqmi?! Nega senga qolganda, birortasi ilinmaydi?..

Otasining vajohatidan Omonga qo'lining og'rig'i ham sezilmay qoldi. Yolg'on gapiray desa, qo'li yaralangan, rostini aytay desa, dadasining jahli chiqadi. Tulkini bo'shatib olayotganda, qo'limga chang solib qochdi, dedi nihoyat eshitilarshehtilmas.

- Nega avval uni o'ldirib, keyin qopqonni bo'shatmading? Sen har safar shunday qilar ekansan-da, - deya koyigan bo'ldi otasi.

Lekin ich-ichidan o'g'lining rahmdilligina quvonib qo'ydi.

Ollanazar ULUG'OV,
Surxondaryo viloyati, Qumqo'rg'on
tumanidagi 34-umumta'lim
maktabi o'qituvchisi

Qadimdan xalqimiz o'zining buyuk sarkardalari, Vatan uchun jonini fido qilgan mard, jasur qahramonlari bilan haqli ravishda faxrlanib keladi. To'maris, Spitamen, Shiroq kabi ajdodlarimiz hayoti vatanparvarlik timsoliga aylangan.

Tarixiy asarlari bilan kitobxonlar qalbidan munosib o'rin olgan taniqli yozuvchi Mirkarim Osimning «Shiroq» hikoyasini o'qimagan, undan ta'sirlanmagan o'quvchi topilmas kerak. Maktab darsligidan ham o'rin olgan bu asarning yosh avlodni yurtga sadoqat ruhida tarbiyalashda muhim ahamiyat kasb etishi shubhasiz.

Yangi yil arafasida «O'zbekiston» NMIU tomonidan yosh kitobxonlar uchun yana bir ajoyib tuhfa hozirlandi. Yozuvchi Alisher SA'DULLA qalamiga mansub «Shiroq» nomli qissaning yangi talqini ikki ming nusxada chop etilib, o'quvchilarga havola etildi.

E'tiborli tomoni shundaki, yozuvchi qissa janri talablaridan kelib chiqqan holda, voqea bo'lib o'tgan davrning manzarasini yanada kengroq tarzda tasvirlashga intilgan. Bosh qahramon Shiroqning ajdodlari, oilasi, sak (shak) qabilalarining turmush tarzini tarixiy manbalarga tayangan holda aks ettirgan.

Asar muqaddimasidanoq o'quvchi qalbini chulg'ab olgan hayajon qissa so'ngiga qadar tark etmaydi. Qissaning nihoyasi, qanday ekanligini bilishingizga qaramay, uni hayajon bilan o'qishda davom etasiz. Zero, xalq qahramonlari hayoti barchamiz uchun ibratli. Bu kitob ham javoningizdan munosib o'rin olishiga ishonamiz.

Karima SHAYXOVA

SHIROQ YANGI TALQINDA

ENG QUVNOQ DARS

Qo'ng'iroq chalinib, navbatdagi dars boshlandi. Shayxontohur tumanidagi 82-maktabning 9-«B» sinf o'quvchilari jismoniy tarbiya darsiga tayyorgarlik ko'rmoqda. Barcha sinfdoshlari qatori Mahliyo ham bu darsni orziqib kutadi. Mana, hozir ham u qulay sport kiyimini kiyishga oshirdi. Qani, ko'raylik-chi, xonada forma olib kelishga erinib, turli bahonalar bilan qolgan bolalar ham bormikan?

Xonada hech kim qolmabdi. Shunday quvnoq, turli o'yinlar-u musobaqalarga boy darsga qatnashmay bo'ladimi, axir?! Shu tariqa mamnun holda sport zaliga kirib, dastlab ustoz bilan tanishdik. O'ttiz yildan buyon o'g'il-qizlarning jismonan sog'lom voyaga yetishlariga hissa qo'shib kelayotgan Xolida opa Mirboboyeva o'quvchilarga bugungi dars mavzusini tushuntirgach, bizga quyidagilarni so'zlab berdilar:

– Bolaligidan turli xalq o'yinlarini juda yaxshi ko'rdim. Maktabda jismoniy tarbiya darsi eng sevimli fanim bo'lgan. O'qituvchimizga havas qilib, shu darsdan saboq berish orzuga aylangan. Mana bugun o'qitgan o'quvchilarimdan Asror Tolipov men bilan yonma-yon turib, hamkasb, shogird bo'lib mashg'ulotlar o'tmoqda. O'quvchilarning sportga qiziqishlarini inobatga olib, maktabimiz rahbari Nodiraxon Abdurahmonovning sa'y-harakatlari bilan sport zalimiz zarur inventarlar bilan ta'minlandi. Stol tennisi, shaxmat-shashka, mini futbol to'garaklari tashkil etildi. Sharoitlarga munosib tarzda yaxshi natijalar ko'rsatayotgan o'quvchilarimizdan Risolat Ne'matjonova stol tennisi, Feruza Mo'minjonova shashka bo'yicha tumanda o'tkazilayotgan musobaqalarda qatnashib, yuqori natijalarni qo'lga kiritishmoqda...

Chaqon harakatlar bilan mashq bajarayotgan o'quvchilardan biri Mohirjon Nig'matjonovni suhbatga tortdik:

– Menga, ayniqsa, sinflararo o'tkaziladigan «Quvnoq startlar» musobaqasi juda yoqadi. Turli fan olimpiadalardan tashqari sportda ham sinfimiz ilg'or bo'lishini istayman. Ustozimiz har darsda «Fazogirlar», «Ovchilar va o'rdaklar» kabi yangi harakatli o'yinlar o'rgatadilar. Sog'lom bo'lish uchun aqliy va jismoniy mashqlarni navbatma-navbat

bajarish kerakligini uqitiradilar. Darsni juda qiziqarli tarzda o'tganlari uchun hech birimiz besabab dars qoldirmaymiz. Yaqinda maktab o'quvchilari o'rtasida o'tkazilgan «Umid nihollari» musobaqasining tuman bosqichida futbol bo'yicha 1-o'rinni qo'lga kiritdik.

Barakalla, deya bu maktabning sportsevar o'qituvchi-yu o'quvchilari bilan xayrlashdik. Endi «Sog'lom bola yili»da jismoniy tarbiya darslarining yanada mazmunli o'tilishini ta'minlash, o'quvchilarning sport bilan ko'proq shug'ullanishlari uchun qanday ishlar, loyihalar amalga oshirishini bilish maqsadida Bolalar sportini rivojlantirish jamg'armasining Shayxontohur tuman bo'limi mutaxassisi Farrux aka Abduraimovga murojaat qildik:

– Xabaringiz bor, joriy o'quv yilida «Jismoniy tarbiya fanidan majburiy ta'limning kompetentlik yondashuviga asoslangan Davlat ta'lim standarti va o'quv dasturi» loyihasi tayyorlangan. Hozirda bu loyiha tajriba-sinovdan o'tkazilmoqda. Maqsad o'rta ta'lim va o'rta maxsus ta'limda jismoniy tarbiya darslari va mashqlari uzviylikini ta'minlashdir.

Tumanimizda bu yil 41-bolalar sport maktabi qoshida yopiq turdagi suzish havzasi qurilib, foydalanishga topshiriladi. Bugun yurtimizda bolalarimizning sport bilan shug'ullanishlari, sog'lom voyaga yetishishlari uchun qanday samarali ishlar amalga oshirilayotganiga barchamiz guvoh bo'lib turibmiz. Farzandlarimiz bunday imkoniyatlardan unumli foydalanib, o'z salomatliklari

uchun shaxsan o'zlari ham qayg'urishlari kerakligini o'z vaqtida tushunishlari lozim...

Biz Farrux akaning fikrlariga qo'shilgan holda, bu xususda Sizing ham muhohazalaringizni bilishni istardik, albatta, yozib yuboring!

Sayyora QODIROVA.
ZUHRA olgan suratlar

O'ZBEKISTON POLVONLARI

Alpomishga qondosh bo'lgan,
Ezgulikka yo'ldosh bo'lgan,
Barchinoyga sirdosh bo'lgan,
O'zbekiston polvonlari.

Siz pahlavon Mahmudimiz,
Raqiblarni cho'ktirgan tiz,
Maydonlarda qoldirgay iz,
O'zbekiston polvonlari.

Belni «pirim» deb bog'lagay,
Yurt sha'nini ardoqlagay,
Zafar quchib dil chog'lagay,
O'zbekiston polvonlari.

Gir aylanan davr-u zamon,
Tan olmoqda sizni jahon,
Yeti yoshda tortgay kamon,
O'zbekiston polvonlari.

Bilmaganlar bilsin aslim,
Alpomishdir mening naslim,
Kurashlarda bo'lmas taslim,
O'zbekiston polvonlari.

AXTAMQULI

ALPOMISH VA

O'zbekiston Respublikasi Madaniyat va sport ishlari, Oliy va o'rta maxsus ta'lim, Xalq ta'limi vazirliklari, Xotin-qizlar qo'mitasi, Kasaba uyushmalari federatsiyasi, «Mahalla» xayriya jamoat fondi, Bolalar sportini rivojlantirish jamg'armasi va «Kamolot» yoshlar ijtimoiy harakati hamkorligida poytaxtimizning Bektemir tumanida «Alpomish» va «Barchinoy» hududiy musobaqalari tashkil etildi. Ushbu musobaqalar aholi, ayniqsa, yoshlar o'rtasida jismoniy tarbiya va sportni yanada ommalashtirishda muhim ahamiyat kasb etmoqda.

«Alpomish» va «Barchinoy» maxsus testlari asosida o'tkazilayotgan mazkur musobaqa aholining jismoniy tayyorgarligini aniqlashga yo'naltirilgan sinov turlarini o'z ichiga oladi. Musobaqa mahalla, ta'lim muassasalari, mehnat jamoalarida bo'lib o'tadi va aholining barcha qatlamlarini qamrab oladi.

Bektemir tumanidagi 580-maktabgacha ta'lim muassasasida tashkil

BARCHINOYLAR BAHSI

etilgan «Alpomish» va «Barchinoy» musobaqalarida bog'cha xodimlari va tarbiyalanuvchilarning jismoniy imkoniyatlari sinovdan o'tkazildi.

Ayni paytda ushbu maktabgacha ta'lim muassasasida 300 nafardan ziyod bola tarbiyalanmoqda. Bu yerda o'g'il-qizlarning har tomonlama sog'lom va barkamol bo'lib o'sishi, ta'lim-tarbiya olishi uchun

barcha sharoit yaratilgan. Bog'chada badiiy gimnastika, shaxmat-shashka to'garaklari tashkil etilgan. Muntazam ravishda bolalarning yoshiga mos o'yin va mashg'ulotlar o'tkazilishi ularning jismonan sog'lom, ruhan tetik, aqlan ziyrak bo'lib ulg'ayishiga, turli ko'rik-tanlovlar, sport musobaqalari esa ulardagi iste'dod va qobiliyatni shakllantirishga xizmat qilmoqda.

Yoshlarimizning sog'lom turmush tarzi tamoyillari asosida tarbiyalanayotgani «Alpomish» va «Barchinoy» musobaqalarida ham o'z ifodasini topdi. Bolalar musobaqa dasturidagi

barcha mashqlarni zo'r ishtiyoq va qiziqish bilan bajarishdi.

Tumandagi 24-bolalar va o'smirlar sport maktabi hamda Respublika televideniya va radio kasb-hunar kollejida o'tgan musobaqalarda mahalla vakillari, o'quvchi-yoshlar, o'qituvchilar ishtirok etdi.

Shoh MUHAMMAD

YIRTILGAN KITOB

Bir bor ekan, bir yo'q ekan. Kamol derazadan qush qilib uchira boshlabdi. ismi gap uqmas shum bola bo'lgan ekan. U o'qishni, dars tayyorlashni xohlamas, ko'chada koptok tepib, vaqtini behuda o'tkazar ekan.

Bir kuni onasi unga ajoyib bir ertak kitob sovg'a qilindi. O'g'lini kitobga qiziqtirish maqsadida, bir qiziqarli ertakni o'zi o'qib beribdi va har kuni bittadan ertak o'qishini tayinlabdi. Ertasi kuni Kamol kitobning bir-ikki sahifasini amallab o'qibdi-yu, so'ng yana zerika boshlabdi. Kitobning rangli, chiroyli sahifalarini yirtib,

derazadan qush qilib uchira boshlabdi. Bu mashg'ulot unga kitob o'qigan-dan ko'ra qiziqarliroq edi.

– Ertakni o'qib bo'ldim, endi biroz ko'chada o'ynab kelsam maylimi? – deya oyisidan ruxsat so'rab, tashqariga otilibdi...

Allamahalgacha ko'chada o'ynab kelgan Kamol shu kuni erta uxlab qolibdi va g'aroyib bir tush ko'ribdi. Ertaklar mamlakatiga tushib qolgan

Keling, ertak o'qiyimiz!

Kamolni kitoblar o'rab olib, so'roq qilishayotgan emish:

– Hali senmi bizning varaqlarimizni yirtgan, qush qilib uchirgan, odobsiz bola, – deya uni savalay ketishibdi. Kamol, qo'yvoringlar, og'riyapti, deya baqirsa ham qo'yvormasmish. Shunda u cho'chib uyg'onib ketibdi. Ertalab barvaqt turib, kitobning barcha varaqlarini yelimlab, onasidan qilgan ishi uchun uzr so'rabdi.

Shu tushi sabab bo'libdi-yu, Kamolning xulqi ham, maktabdagi baholari ham ijobiy tomonga o'zgaribdi. Kitobga bo'lgan mehri ortib, ertaklarni sevib o'qiydigan, odobli bolaga aylanibdi.

Ko'rdingizmi, bolajonlar, «Kitob bilim bulog'i, o'quvchining o'rtog'i», deb bejiz aytishmas ekan.

Shahnozabonu AHMEDOVA,
Toshkent viloyati, Piskent tumanidagi 1-umumta'lim maktabining 5-sinf o'quvchisi

Yu. ABDULLAYEV olgan surat

**Sog'lom o'sib-ulg'ayib,
Kuchga to'lg'in, Alisher.
Ajdodlarga munosib,
Farzand bo'lg'in, Alisher!**

TEZ AYTISHLAR

*Ko'k choyni oq choynakka damlaymi,
Ko'k choyni ko'k choynakka damlaymi?*

*Qora qarg'aning qanotlari qora bo'ladimi,
Qora qarg'aning qanotlari ola bo'ladimi?*

*G'ulom bilan G'ani pichirlashmayapti,
Adi-badi aytishib g'ijillashyapti.*

*Chori charchamay chopqillab chopdimi,
Charchab chorasizlikdan halloslab chopdimi?*

Bu qiziq!

Ravshan ISOQOV

G'AROYIB XARITA

Sarlavhani o'qib, hayron bo'lmang. Gap ikki sentnerlik xarita ustida boryapti. 200 kilogramm-a, yo'g'-e, bo'lishi mumkin emas, de-yapsizmi? Ishonavering, bu ayni haqiqat!

«Yer Platinum atlasi» deb nomlangan dunyodagi eng katta bu xarita Avstraliyadagi «Millennium House» nashriyotida chop etildi. Uning hajmi 1,85 metr x 1,45 metr, qalinligi 6 santimetr, og'irligi 200 kilogrammni

tashkil etadi. 61 sahifadan iborat, koinotdan tasvirga olingan turli suratlarni joylashtirilgan bu ulkan xaritani ko'tarish uchun olti kishining yordami kerak bo'lar ekan.

Dunyodagi eng katta atlas sifatida Ginesning rekordlar kitobiga kiritilgan bu antiqa xarita Angliya poytaxti London shahridagi Britaniya kutubxonasida namoyish etildi.

BONU tayyorladi

**Usti yashil ko'kalamzor,
Ichi qizil lolazor.
Lolazorning bag'rida,
Qora-qora xoli bor.**

TOPISHMOQLAR

**Aka-uka, bo'y-basti bir,
Bir uychada yotadi.
Gar jahlini chiqarsangiz,
Sizga olov otadi.**

Muhammadjon XO'JANAZAROV,
Surxondaryo viloyati, Sariosiyo tumanidagi 34-umumta'lim maktabining 2-sinf o'quvchisi

SO'Z O'YINI (Palindrom)

Palindrom – grekcha so'z bo'lib, borib orqaga qaytaman, ma'nosini anglatadi. Lug'atimizdagi so'zlar e'tibor bersak, ularning olmos qirralari ochilaveradi. Masalan, qulluq, imi-jimi, arra, amma kabi so'zlarni o'ngdan va chapdan o'qisak, ham bir xil.

Ba'zi so'zlar chapdan o'qilsa, boshqa ma'noli so'z hosil bo'ladi. Masalan, Damas – Samad, mis – sim, toza – azot kabilar aksincha yangi so'z beradi.

Anvar MIRZAZODA,
Zangiota tumani

Chidam	–	Mamnun
Meva	–	Yer boyligi
G'o'ra	–	Yo'sin
Er kishi	–	In'om
Dudoq	–	Raqs kechasi
Matematika	–	Foyda
Gazlama	–	Biroz

Quyidagi boshqotirmada chapdan o'ngga 7 ta va o'ngdan chapga 7 ta so'z berilgan. Boshqotirma to'g'ri hal etilsa, bo'yalgan kataklarda bo'yiga va eniga nechta takroriy palindrom – so'z o'qish mumkin bo'ladi?

8

27-yanvar 2014

Muassislar:

O'zbekiston Matbuot va axborot agentligi,
O'zbekiston Respublikasi Xalq ta'limi vazirligi,
«KAMOLOT» yoshlar ijtimoiy harakati Markaziy Kengashi,
«SOG'LOM AVLOD UCHUN» hukumatga qarashli bo'lmagan xalqaro xayriya jamg'armasi.

Bosh muharrir
Feruza JALILOVA

Gazeta O'zbekiston Matbuot va axborot agentligida
0208-raqam bilan 2007-yil
2-fevralda ro'yxatdan o'tgan.

TAHIR HAY'ATI:
Omonulla YUNUSOV,
Abdug'ani XOLBEKOV,
Bahodir G'ANIYEV,
Svetlana INOMOVA,
Murtazo SULTONOV,
Zoir ISAJONOV,
Zoir TURSIONOV
(Bosh muharrir o'rinbosari),
Feruza ADILOVA
(mas'ul kotib),
Sobitxon TURG'UNOV,
Zikrilla TESHABOYEV

Navbatchi muharrir
Axtamqul KARIMOV
Rassom
Feruz MATYOQUBOV
Dizayner
Olovuddin ORIPOV

Manzilimiz:
Toshkent shahri,
Navoiy ko'chasi, 30-uy.
Indeks: 100129.
Obuna indeksi: 198.
e-mail:
info@tongyulduzi.uz
www.tongyulduzi.uz

Tel: 244-63-08
Tel./faks:
(99871) 244-38-10

«O'zbekiston» NMIUda chop etildi.
Tahririyatga kelgan barcha qo'lyozmalar tahrir qilinadi, mualliflarga qaytarilmaydi. Haftaning dushanba kuni chiqadi.
Shakli A-3, 2 bosma taboq.
ISSN 2010-6092
Adadi – 49119
Buyurtma N: J 9042